

Utveckling av ekologisk vallfröproduktion genom deltagardriven forskning

- Pågår 2008-2010 och är en fortsättning av Ekovallfrö I (2005-2007)
- Projektgrupp med 14 odlare och fyra rådgivare/forskare/facilitator
- Odling av klöver- och gräsvallar till ekofrö i Mälare-Hjälmarebygden samt Östergötland
- Deltagardriven forskning - gemensamma frågor och svar, styr inriktningen tillsammans, delar erfarenheter och får snabb feedback på genomförda åtgärder

Resultat

- Gruppen söker svar på de frågor som är viktigast för att utveckla produktionen av ekologiskt vallutsäde och målet är att arbeta för gemensamt lärande och förändring
- Forskningsnivån varierar och i arbetet ingår aktiviteter från mer grundläggande nivå till åtgärder som gruppen vill utveckla för
 - att förbättra produktionen
 - att observera och beskriva produktionen
- Odlarna i gruppen har utvecklat både sin samverkan och sin fröodling och vågat testa nya grödslag, t.ex. engelskt rajgräs

Processen

- Startfas - förutsättning för samverkan i gruppen
- Sökfás - gruppen går igenom vilka sammanhang och problem som är viktiga
- Planeringsfas - Vad vill gruppdeltagarna göra utifrån de förutsättningar och frågeställningar som finns?
- Genomförandefás - Åtgärder och dokumentation av odlingen, viktigt att bestämma vad som ska dokumenteras och av vem
- Presentationsfas - fältvandringar och aktiviteter på gårdarna, okulärt ta del av försök/inventeringar, sammanställa resultat och utvärdera arbetet
- Vidmakthållandefás

Odlingsåtgärder

- Etablering (separat/samsådd, olika radavstånd)
- Ogräsreglering (putsning, radhackning)
- Gödsling (Vinasse, Biofer)
- Ogräsreglering på våren (harvning, hackning, putsning)
- Gynnande av pollinerare (dragväxter, bikupor)
- Skördeteknik (strängläggning alt direkttröskning)

Etableringsteknik

Separat
Samsådd

Lärdomar

- Man ska inte vänta längre än nödvändigt med insådden av vallfrö och absolut innan uppkomsten av spannmålen (om insåningsgrödan är vårsäd)
- Insådd med stort radavstånd kan fungera och därmed radhackning mot ogräs

Ogräsreglering

Lärdomar

- Tidig putsning (i maj) bäst, vid senare putsning (slutet av juni) finns risk för sen tillväxt och därmed senare mognad
- Putsning är effektivt och minskar ogräsförekomsten, exempelvis baldersbrå
- Effekt av olika typer av putsmaskiner fortfarande kvar att undersöka

Prioriteringar för 2009

Pollinering
Dokumentation av odlingarna, speciellt för blomning, skördetid och -teknik
Kommunikation

Pollinering

Stealth Cam 07/13/2009 13:31:54 ● 73F

Stealth Cam 08/03/2009 13:41:28 ● 82F

Lärdomar

- Fotografering/filmning anger utvecklingsstadierna i odlingarna och ger data för blomning och temperatur
- Pollinatörerna beroende både av blommande växter och vädret vid tidpunkt för blomning
- Pollinatörer måste man gå och räkna noggrant i odlingarna

Skörde- teknik

Stefan stränglade fältet från 3/8 och 14 dar framåt.

Skördeteknik i vitklöver

Mycket var fortfarande blommande och liggande 1 m långt.

Kunde inte få in strängarna i tröskan utan axlyftare.

En hövändige användes för att lätta på strängen.

Lärdomar

- En tidigare strängläggning är kanske att föredra, speciellt i klöver, där näring från stjälken kan dras ut i blomman efter avslagningen.
- Urtröskningen ska inte vara alltför hård d v s om partiet blir alltför "rent" finns risk att grobarheten försämras. Rensning kostar lite i jämförelse med att grobarheten blir för låg.
- Ta bort all alsikeklöver på marker som ska användas för annan klöverfröodling.

Lärdomar

- Tröskning av gräsfrö beror av art. Timotej kan med fördel strängläggas, är sen i återväxten. Hykor (rajsvingel) och Svaj (rörsvingel) ska direkttröskas eller tröskas strax efter strängläggning.
- Stubben bör putsas på hösten för att få in ljus till skottanlagen inför nästa års skörd.

Slutsatser

- Vallfrögruppen har varit ett effektivt forum för att snabbt få ut försöksresultat och omsätta dem i praktiken
- Under 2010 kommer hela projektet att utvärderas och sammanställas för att se hur stor betydelse lärandet i gruppen har haft för praktiska förändringar i deltagarnas odlingar
- DDF är ett mycket givande arbetssätt som behöver användas och utvecklas för svenska förhållanden genom erfarenhetsutbyte både på praktisk nivå likaväl som inom rådgivning och forskning

TACK FÖR UPPMÄRKSAMHETEN!

